

Friedrich W. Korkisch

**A KATONAPOLITIKAI DÖNTÉSHOZATALFOLYAMAT
AZ USA-BAN
- Intervenciós irányvonal -**

Elmélet, jogi és politikai kérdések, folyamatok, katonai tényezők

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése és
hivatalos bírálatai

2006

Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem
Doktori Tanácsa

TÉZISFÜZET

Friedrich W. Korkisch

A doktori (PhD) értekezés címe:

**A KATONAPOLITIKAI DÖNTÉSHOZATALFOLYAMAT
AZ USA-BAN**

- Intervenciós irányvonal -

Elmélet, jogi és politikai kérdések, folyamatok, katonai tényezők

Tudományos témavezető:

Prof. Dr. Nógrádi György egyetemi tanár CSc
tanszékvezető

BUDAPEST, 2006

a) Pályázó neve:

Friedrich Wilhelm Korkisch

b) Tézis címe:

A hadpolitikai döntéshozatal folyamat az USA-ban - Intervenciós irányvonal -
Elmélet, jogi és politikai kérdések, folyamatok, katonai tényezők

c) Tudományos téma:

Az Egyesült Államok és az intervenció

Már 1940-ben megemlítette az amerikai irodalom az "intervenciót", amikor a folyamatban levő II. világháborúba való belépés kérdései merültek fel.

Hagyományosan az *Intervenció* a fegyveres erők bevetése egy másik állam ellen, néha háborún kívül, de mindig *hadüzenet* nélkül. Nincsenek már többé *hadüzenetek*, vagy *békeszerződések* sem az ilyen háborúk végén - Bush Elnök 2001. szeptemberi terrorizmusellenes hadüzenete kivételével. Az ellenségeskedések szimplán csak elkezdődnek, és valahogyan bevégeződnek, néha a résztvevő felek beleegyezésével, mint Vietnámban, 1973-ban, vagy Jugoszláviában (a Dayton-i Megegyező, 1995-ben), de az ilyen esetek többségében nem látunk ilyen dokumentumokat.

Az utóbbi évek USA politikája, főleg az Iraki Háború esetén, ami egy a legutóbbi USA intervenciók sorából, aláhúzza a politikai döntéshozatalt és katonai tevékenységeket, ami számos könyvnek, politikai és katonai kiadványnak, TV híradónak, hozzászólásnak és újságnak lett a fő témája.

A szerzők megvitatják az amerikai hagyományok egyedi szempontjait, az ideológiát, a döntéshozók közötti vitákat, jogi kérdéseket, modern hadviselést és az intervenciók jellegét, azaz az *expedíciós hadviselést*. Az intervenciókat úgy tekintették, mint a röszeláng háborúknak egy megoldását a Hidegháború időszaka alatt, de ez a kifejezés most már közhasználatú minden háborúhoz, beleértve a „civilizációk összeütközéseit”, amelyek új feladatot rónak az USA biztonságpolitikájára.

Az amerikai irodalomban, az „intervenció”, „háború” és „expedíciós hadviselet” kifejezések már rokon értelműek. Még a terrorizmuselleni háborút is „igazi háború”-ként kezelik. (lásd a február, 2006-i *Quadrennial Defense Review Report 2006, azaz a Negyedéves Védelmi Áttekintés, 2006 és az új, március, 2006-i National Security Strategy of the United States, azaz Az Egyesült Államok Nemzetbiztonsági Stratégiáját*).

A Szovjetunió összeomlása visszahozta a geopolitikát és a vele rokon területeket az akadémiai vitakörbe, nemcsak az Egyesült Államokban, de Európában is, valamint Oroszországban és Kínában. Egyes amerikai szerzők azt vitatják, hogy „Hidegháború végének is vége van”, úgyszintén az egyoldalúságnak, és újra itt van a globális versengés: Oroszország és Kína a két (régi/új) ellenség, India, mint az új játékos, úgymint az EU, és talán Brazília, egyikükre se lehet tekinteni, mint igazi szövetségesre vagy igazbarátra. „9-11”-et követően, Amerika biztonsága elhalványulóban van, és a bizonytalanság növekvőben van. Viszont, a veszélyek körbehatárolására való intézkedéseket végrehajtják. Nem kérdéses, hogy számos államban (főleg Európában) felfedezték a *nemzeti biztonságot*, és ellenkeznek az EU azon terveivel, hogy együttműködjenek egy közös, európai védelem és átfogó biztonság programban.

Hogy válaszolni tudjanak az ilyen új fejleményekre, a NATO és az Európai Unió létrehozta a „gyors-bevetésű” és „reagáló erőket” az intervenciókra. Nem csoda, hogy — mint az 1950-es években, a „nemzetközi rend”, „történelmi ciklusok” és átfogó biztonság (beleértve „egyéni biztonság”) kérdései járnak a szerzők és politikusok fejében. Kérdések vetődtek fel a „kemény erő” és a „puha erő”, valamint a „demokratizálás” és „bukott államok” kapcsolatában. Az Egyesült Nemzetek szerepe mindig kérdéses, sokszor nagyon is kritikus.

Intervenciók: az ENSZ és a nemzetközi jog

Az intervenciókhoz tartoznak az erőt felhasználó fenyegetések, békefenntartás (ENSZ Statútum, VII. fejezet), béketeremtés/békebiztosítás (ENSZ Statútum, VII. fejezet), katonai akciók, egy állam részleges vagy teljes elfoglalásával, légi támadások vagy korlátlan felszíni harc, valamint új kormányok felállítása, egy új alkotmány bevezetése, új államok alapítása stb. (mint a múlt „igazi háborúiban”). Ilyen intervenciók lehetnek egyoldalúak, többoldalúak, az ENSZ Biztonsági Tanács döntésein alapulóak, vagy bármely más elhatározás következményei.

A „háború” kifejezés egyszerűen nem használatos, mert az ENSZ statútum már nem engedélyez hagyományos háborúkat, az önvédelmieken kívül (ahogy az írásba van foglalva az ENSZ Statútum 51-es paragrafusában, ami *háború*, de ott is a ez a kifejezés hiányzik), vagy agresszió (2-es és 33-as paragrafus. Szigorú értelmezésben, a *Statútum* semmilyen intervenciót sem engedélyez, ha egy ilyen megsértené egy állam felségjogát (lásd a 2-es paragrafust). Az ENSZ Biztonsági Tanács (UNSC) van meghatalmazva bármilyen (törvényes) erőhasználat jogával. A gond az, hogy a Statútum más körülmények, eszmék és remények között volt megfogalmazva. Ámde, a Statútum és a politikai és jogi retorika ellenére is, számos intervenció történt és történik, ami jogilag vagy technikailag háborúnak számít, mint a koreai háború, az Öböl-háborúk, a légi kampány Jugoszlávia ellen, vagy az afganisztáni háború, de úgyszintén a civilháborúk is, sok országban.

Az utóbbi évtizedek alatt a retorika is alkalmazkodott: az UNSC határozata, mely elítéli Észak Korea támadását (1950. június 24.), „rendőri beavatkozást” kért, hogy helyreállítsák Dél Korea államiságát, de az Egyesült Államoknak és Dél Koreának, ez a rendőri beavatkozás teljes háborút jelentett, kiterjedt felszíni, légi és tengeri harcműveletekkel, három évig tartott és több mint két millió embert ölt meg. Az 1960-as években olyan kifejezéseket találtak ki, melyek kikerültek a „háború” szó használatát, beleértve „békefenntartás”, „stabilitás visszaszerzése”, „atrocitások megelőzése”, „segítség a rend megteremtésére”, „segíteni egy baráti kormányon az agresszióelleni harcában” stb. Az egyedüli háború, amit nem kifejezetten intervencióként értelmeznek, az maga az agresszió. (Ámbár az ilyen nem gátol meg egy államot sem, hogy az agresszióját elnevezze „önvédelmi cselekmény”-nek, az 51. paragrafus értelmében, vagy egyszerűen egy meglevő egyezmények „teljesítése”, vagy egy szövetséges megsegítése). Furcsa, hogy még az ENSZ szóhasználatában is a *békefenntartás*, *békevégrehajtás* és *béketeremtés* kifejezések csak ritkán vannak használva.

Intervenció, nemzetközi jog és valóság

Köztudott, hogy már Emer de Vattel (1714—1767) bevezette az ő *Le droit des gens*, azaz *Az emberek jogai*-ban (amit 1744—1758-ban írt) az államok azon jogát, hogy kiiktassanak egy embertelen vagy veszélyes uralkodót. De a következő évszázadokban az államok felségjoga teljes mértékben hasonlítva a vesztfáliai rendszerre, amit a Bécsi Kongresszus erősített meg, és mely további megegyezésekkel kötelező lett belső rendre, nemzetközi jogra és nemzetközi kapcsolatokra nézve. Manapság, láthatunk — e jogi hagyományt követve — jogi szakembereket, akik bírálják mindenféle olyan intervenciót, amit nem az ENSZ rendelt el. Széleskörűen elfogadott, hogy a nemzetközi jog elveszítette a régi jelentőségét. Számos ENSZ Biztonsági Tanács által kiadott határozat nincs végrehajtva, mert politikailag végrehajthatatlan, vagy csak egy nagy haderő által végrehajtható, ami általában hiányzik, vagy elmarad a rizikók miatt, vagy nincs hosszútávon sikere. Ezért a világ sok részében látunk folyamatos küzdelmet, ami sok esetben *nem-háború* és *nem-béke* ugyanakkor.

Ezelőtt pár évig Európában úgy tekintettek az „intervenció”-ra, mint egyfajta katonai cselekedetre, beleértve a megfigyelést, ami általában az ENSZ belső politikai folyamatán alapult. Megőrizni vagy visszanyerni a békét főként az idő által volt megkorlátozva (vagy a határidők lettek időnként meghosszabbítva az ENSZ BT által, mint Ciprus, Kasmír, az UNIFIL vagy a Golán fennsík esetében). Ezek korlátozott célkitűzésűek voltak (hadak szétválasztása, polgárháború megszüntetése, tűzszünet megfigyelése, vagy humanitárius segély támogatása) és kis létszámú, nemzetközi, rendőri típusú erők végrehajtásával. Az intervenciók főleg békefenntartóak voltak (a felek beleegyeztek egy ENSZ általi intervencióra), azaz esetenként béketeremtők vagy békevégrehajtók voltak (ha egy vagy mindkét fél nem egyezik bele bármilyen beavatkozásba). Mivel az ENSZ BT szóhasználatát megpróbálja elkerülni az ilyen kifejezéseket, az intervenciók „misszióknak” voltak (és még mindig vannak) elnevezve. Igaz, sok ilyen nem is látott semmiféle harcot, vagy csak szórványos összeütközéseket, de voltak háborúszerűek is, mint a Kongói Misszió 1960-ban, és az azt követő években. Körülbelül 120 ilyen misszió volt 1947 óta.

Továbbá néhány humanitárius misszió került végrehajtásra. Az elsőt az UNRRA (az ENSZ Segély és Rehabilitációs Adminisztrációja) szervezte, és a palesztin menekültek támogatását végezte 1948-ban és később is, mindmáig. Ám hivatalosan, az első ilyen misszióról szóló ENSZ BT határozat az 1963-beli Szkopjei Földrengés Segélynyújtó Művelet volt, míg az első katonai védelem alatt végrehajtott ilyen misszió a szomáliai volt 1992–1995-ig.

De 1990/91 után a háborús felek a *békefenntartással* való „puha típusú” elválasztása folyamatosan változott a „teljeserejűre”, és háborús eseményekre, kezdve az 1991-es Öböl-háborúval, és a polgárháborúkkal a Kaukázus régióban, Közép-Ázsiában, Afrikában és a Balkánokban. A „missziók” hosszantartó heves háborúkká változtak, jól felfegyverkezett és jól kiképzett hadseregek között, sok ezer sérülttel és halottal, vagy akár tömegirtásszerű, emberek tömeges legyilkolásának tanúi lettek, amit felfegyverzett bandák hajtottak végre. Ilyenek történtek a volt Jugoszláviában, Ruandában, Eritreában, Szomáliában, Libériában, Kongóban, Sierra Leonban, Kelet Timorban stb.). Az effajta harcot végetvető intervenciók vagy hiányoztak, vagy heves, szabályszerű és/vagy irreguláris háborúk arculatát vették fel.

Egy másik megfigyelt jelenség az intervenciók erők végső sikerének hiánya (Kongó, Elefántcsontpart, Koszovó, Sri Lanka) rozoga tűzszünet megegyezéssel, de végső béke nélkül. Nem csoda hogy egyes szerzők csökkentett értéket adnak az intervencióknak, mint „békét teremtő” eszköznek. Elhomályosított az értelme a *Hajlandók koalíciója*, vagy a szövetséges erők által végrehajtható misszióknak. Ennek több oka is van:

Elsőként a szuverenitás szigorú értelmezése, látszólag embertelenné vagy elhanyagolhatóvá tette a nemzetközi jogot. Az ENSZ nem tett semmit, hogy megállítsa a tömegirtást Nigériában (1966/67), Kelet Pakisztánban (1971), Ruandában (1962, 1963, 1994), Burundiban (1965, 1966, 1969, 1973, 1988), Libériában, Sierra Leonában és sok más országban. Még amikor az ENSZ jelen is volt, mint Jugoszláviában (1991–1995), vagy Kongóban, tömeges gyilkosságok mégis megtörténtek. Az ENSZ intézményei nem vettek tudomást nagyméretű atrocitásokról, ám az ilyen tétlenség ártott az ENSZ hírnevének, és megkérdőjelezte magának a nemzetközi jognak a célját.

Másodszor az ENSZ tétlensége nem jelent teljes tétlenséget más szervezetek vagy államok részéről, ez nélkülözhetővé téve az ENSZ-et, avagy egy olyan szervezetét, amely másodlagos vagy globális szemszögből nézve kevésbé fontos gondokkal foglalkozna, melyek kapcsán az ENSZ BT minden állandó tagja egyetérthetne.

Harmadszor ezek az általános körülmények arra kényszerítették az USA-t, hogy saját maga intézze a nemzeti és nemzetközi érdekeit és kötelezettségeit. Az USA pozíciója 1945-től mindig is világos volt: a *nemzeti érdek* diktálja a politikát, valamint a szövetségeket és egyezményeket más nemzetekkel. Legfontosabbak a kereskedelem, az erőforrásokhoz való jutás és az energia.

Negyedszer Washington eltekintene a nemzetközi jogtól, közvetve vagy közvetlenül a támadók mellett áll, vagy olyan kormányokat támogat, melyek az USA biztonságát vagy érdekeit támogatja, akkor is ha az ilyen kormányok tömeges gyilkolásban vagy „etnikai tisztogatásban” vesznek részt.

Ötödször Washingtonnak keresni kellett megoldásokat az ENSZ gépezetén kívül. Tehát három szabvány létezett – az egyik, az ENSZ-é, ami az évek során legyengült nemzetközi jogot követte, egy másik a nyugati hatalmaké, és egy harmadik, azon nemzeteké és támogatóiké, melyek semmibe veszik az ilyen törvényeket.

Hatodszor a jog különböző irányai közötti konfliktusnak további elágazásai voltak, amikor humanitárius sérelmeket okozott egy-egy meglehetősen erős nemzet, és a nemzetközi közösség nem tett semmit ellene. A humanizmust nem lehet érvénybe juttatni csak olyan államok esetében, akik vagy beleegyeznek, hogy alkalmazkodnak vagy melyek politikailag és katonailag gyengék.

Hetedszer az ENSZ megváltoztatta a Statútumának értelmezését, amikor Boutros Gali és Kofi Annan úgy értelmezték a nemzetek megalapozott szuverenitását, mint egyféle „személyi szuverenitást”, melyet humánus és humanitárius jogokkal ruháztak fel. Csakhogy ez egyénileg nem fogja megváltoztatni a lebukott vagy aljas államok viselkedését (lásd Szudán, Szomália stb.).

Végül, hogy kikerülje a politikai és katonai hiányosságokat, a NATO az ENSZ nevében lépett fel, vagy egy már létező ENSZ BT határozat alapján, valahogy törvényessé téve az ilyen intervenciókat (Bosznia-Hercegovina, Koszovó, Afganisztán. Az USA, mint „vezető nemzete” a NATO-nak, automatikusan részt vesz az ilyen intervenciókban, vagy meggyőzi a NATO-t hogy támogassa az USA ténykedéseit.

Furcsa, hogy csak mostanában kezdték egyes országok elítélni a humanitárius intervenciót, mint Oroszország és Kína (lásd a 2001. július 18-ai Kínai - Orosz Barátsági és Együttműködési Egyezményt). Moszkva még a CSCE/OSCE (Konferencia a Biztonságról és Együttműködésről Európában / Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet), Vöröskereszt, vagy bármely más szervezet vagy civil szervezet jelenlétét Csecsniában sem engedélyezte vagy olyan helyeken, amit Oroszország „belsőként” értelmez. Kína álláspontja azonos.

Washington mindig megpróbálja magasabbra helyezni a politikája alapjait: a „jogi arcvonalban” már rövidebb 1945 után, az „erkölcsi rendkívüliség” nyert a jogi purizmus iskolája felett. Puristák a nemzetközi jog szoros alkalmazását akarják. A nem-puristák úgy tekintenek a nemzetközi jog szoros értelmezésére (és a szuverenitásra) mint embertelen, politikailag esztelenségre, és mint az agresszió és zsarnokság egy mentségére. Igazából, az ENSZ BT-nek áll jogában hogy határozatot hozzon az intervenciókról, de egy pár súlyos esetben ezt nem tette meg, vagy nem tudott összehozni elég államot, hogy támogasson egy intervenciót, vagy az intervenció volt teljesen elégtelen (pl. Kongóban), vagy egy hatástalan megfigyelő missziókra volt korlátozva (pl. Ruanda és Szudánban), vagy valahogy megvétőzták. Azokban az esetekben, amikor egy közbelépés jogosnak látszott, az ENSZ Statútumának a 2. fejezet, 4. paragrafusa (az erő használata egy másik állam ellen szigorúan törvényellenes), és főleg a 2. fejezet, 7. paragrafusa („Egyik állam vagy nemzetközi szervezet sem vizsgálhatja tüzetesen azt, ami egy másik államon belül történik, kivéve annak a területi államnak a teljes beleegyezésével”), csak mostanában hagyták figyelmen kívül, amikor a humanitárius érvelés kerekedett felül.

Még egy további megjegyzés, a katonai szemszögből: a liberális jog sokszor a polgárháborús felek, és terroristák által elkövetett atrocitások megbocsátása mellett érvel, de másrészt követeli a kormányok vagy az intervenciók erők által való szigorú betartását a Hágai Egyezménynek és a Genfi Megállapodásnak. Amikor felfegyverzett civilek tüzet nyitnak a seregekre, nem törődve a *ius in bello*, azaz a háborús törvényekkel, vagy amikor terroristákat tartóztatnak le és zárnak be, „megedzett” törvényajánlók követelik, hogy az ilyen személyeket úgy kezeljék, mint „szabadságharcosok”-at, vagy mint „katonák”-at. Ugyanakkor a katonákat rögtön megvádolják embertelen viselkedéssel és atrocitásokkal, ha civileket ölnek meg fegyveres harcban, vagy légi támadásban, és még perelni is próbálják a NATO-t és a tábornokokat. Ugyanígy, elnöki vagy politikai retorika a „teljes, könyörtelen háborút az agresszió és

terrorizmus ellen”, mely ellentmond a jogi eljárásoknak, amit egyéni katonák ellen indítottak, akik pontosan ezt tették.

Számos kormány egyszerűen ürügyeket keres arra, hogy ne kelljen résztvennie az intervenciókban. Az ilyeneknek gazdasági okai lehetnek, mint:

- a) az olaj (Szudán lehetne egy régi eset),
- b) a jelentéktelensége azoknak az államoknak, ahol az ilyen atrocitások történnek (mint egyes államok Délnyugat-Afrikában),
- c) a helyszín „túl veszélyesnek” lenne tekintve (Szomália), vagy
- d) nincsenek meggyőző érvek, arra hogy bármilyen haderőket küldjenek (lásd a vitát egy kis EU intervenció haderő miatt, ami „megvédené” a kongói választásokat 2006. júniusában).

Ironikus, hogy Afrikai államok nem akarnak küldeni egy megfelelő erőt a Kongói Köztársaságba, és ezért, az ENSZ Latin Amerikában és Európában kell, hogy keressen ilyen államokat. Más akadályok az intervenciókban való részvétel ellen az ideológia, különböző politikai gondolkozás, a polgári vélemény ellenállása, a krízisek kitörésének jeleinek a nem felismerése. Gyenge vagy rossz határozathozatal, vagy a hagyományos nem akarás a katonai és humanitárius segélynyújtásra (az iszlám államok többsége). A nyugati kormányok nehezen akarnak elfogadni emberi veszteségeket, ami meggátolja nemcsak a részvételt, hanem hozzájárul egy erősen nem szíves beleavatkozási viselkedéshez a kiküldött haderőnek a működési területe (lásd az incidenseket Koszovóban 2003 tavaszán).

Amerika, etikai kivételezés és ideológia

Számos könyv létezik, politikai írárok és cikkek melyek elmagyarázzák Amerika növekedését és szerepét a globális eseményekben és figyelemre méltó, hogy a korai évtizedek óta Amerika mindig úgy látta magát, mint egy nemzet, amelynek *küldetése* van a világban. Az ötletek, és ideálok ereje hajtja ezt a küldetést előre. Puritanizmus és kálvinizmus (*A City Upon a Hill*, 1630, azaz *Egy város a domb tetején*); liberális mozgalmak (melyek nyilvánvalók az Alkotmányban), Manifest Destiny; „The trade of the world will be ours”; azaz a Sors megnyilvánulása; „A világ kereskedelme a miénk lesz”; Amerikai jog, amerikai rend, amerikai civilizáció, az amerikai zászló; „Speak softly and carry a big stick — you will go far”, azaz „Beszélj halkán, de hordjál egy nagy botot — és messzire jutsz” (idézet Theodore Roosevelt-től a Minnesota állami ünnepi beszédén, 1901. szeptember 2-án); „The world must be made safe for democracy” (1917), azaz a „Világot biztonságossá kell tennünk a demokráciáért”; *The Four Freedoms* (1941), azaz A négy szabadságjog (1941); „the Containment-Policy” (1948), azaz A türtőztetés irányelve (1948); the creation (and foundations) of NATO (1949), azaz a NATO megalkotása (és alapozása) (1949); és a jelenlegi háború a terrorizmus ellen, az ilyen meggyőződések nyilvánulásai. Az ilyen elemzésen alapulva le lehet vonni a konzekvenciát az amerikai politika és döntéshozatalról, követve a polgári hozzáállásokat és ezek változásait, mind az elszigetelődés, internacionalizmus ciklikus mozgalmak, melyek előidézik a felemelkedést és a hanyatlást, Első Ázsia, Első Európa, Első Amerika, Szembeszállás és Növekvés, a demokrácia elősegítése, emberi jogok vagy emberi méltóság (ezek közti különbség bizonyítja az ENSZ-normák nemtetszését) és mások. Vannak magasabban elfogadott fázisai az intervenciónak, és kevésbé népszerű fázisai a katonai cselekedeteknek. Vannak időszakai az adóssághozkezelésnek és időszakai a megszorítási irányelveknek.

Amerika politikai és ideológiai retorikája a globális erőről szól. Sűrűn utalnak a Köztársaság megalapítóira („Az Alapító Atyák”-ra), vagy a volt elnökökre, vallásos kifejezéseket használnak (Sors, A kiválasztott nép, A város a domb tetején, Az új Kánaán, Az Ígéret Földje, A szent kísérlet, Az éden kertje, Új Mennysország stb.). Tükrözi a hagyományt, a szimbolizmust, a vallás és a valóság keverékét, politikai vallást és a vallást a politikában, amit nem lehet látni más nyugati nemzeteknél. Az Amerikai erő felemelkedése és végül a világuralom, kifejezve olyan fogalmakkal, mint az *amerikai század*, az *amerikai birodalom*, *amerikai béke*, *amerikai dominancia* stb. nem különbözik más nemzetek felemelkedésé-

től előtte, de Európának a rövid globális szerepe (a brit birodalom ideje, mint domináns erő, csak három vagy négy évtizedig tartott), nem lehet összehasonlítani Amerika erejével, ami most már több mint 100 éve tart.

Természetesen Amerika magasabb érdekeket fog alapul venni a döntéseiben, sokszor javított értékeken és célokon, de legtöbbször törvényes nézetekkel, vagy keveréke a vallási megnyilvánulásoknak, amik a politikához vannak kötve, s melyeket eszközként az amerikai emberekhez való nyilatkozásokban. Másrészről az összes döntések szigorúan racionálisak.

Intervenció és katonai szervezetek új típusai

A háborús harcászat drágább, és arra törekednek, hogy az intervenciókat rövidebbre vegyék. Számos ország átalakítja katonai erejét, hogy hatékonyabban harcoljon intervenciókban, hogy az ilyen kiküldetések legyenek a hadsereg legnagyobb (és néha az egyedüli) feladatai. Az amerikai hadsereg felállított hat speciális dandárt a „könnyű intervenciókra”, a haditengerészet úgy tekint magára, mint az „intervenciós erőre”, az amerikai légierőnek van most 10 expedíciós szárnya, amit intervenciós típusú harcászatban használnak (ami most minden szárnyat bekebelez); az amerikai tengerészet gyors kétéltű hajókat épít és fenntart előre helyezett raktárhajókat mind a három óceánon. A NATO megszervezte a légi mozgósítható reakciós erőket a „területen kívüli” intervencióknak, és az EU tervez 13 (vagy 14) kis harci csoportot meghatározott intervenciókra.

Az amerikai erők egy csere/átalakulási időszak előtt állnak ahhoz, hogy a kríziseket gyorsabban lehessen kezelni, több tüzerővel, és minden lehető technológiai forrással. Az a terv, hogy az ilyen erőket ki lehessen küldeni a krízisterületre (világszerte) egy pár héten belül és gyors győzelmet aratni. Az USA, a NATO, az EU és az országok, melyek az ilyen missziókban részt vesznek, hangsúlyozzák a nemzetközi interoperabilitás szükségességét ahhoz, hogy hatékonyan kezeljék az állományokat (az eljárásokat, a tervezést, a kommunikációt, a közlekedést, a logisztikát, a légiháborút, mindenféle (intenzív) felszíni harcot, tengerészeti összeütközéseket, irreguláris harcot, terroristatámadásokat, nemzetépítést stb.). Tehát az utolsó három évtized alatt tanúi voltunk egy változásnak a katonai szervezés jellegében, valamint a kiképzésben, felszerelésben és a katasztrófavédelem területén. Minden típusú intervenciónak a főbb interoperabilitás, a flexibilitás, a szállíthatóság, a veszélycsökkentés, az iram és harcfolény.

Válságövezetek

1991-ben, a Védelmi Minisztérium politikai miniszterhelyettese, Paul Wolfowitz megkérte a vezérkar vezetőit, a valószínű problémás helyek elemzésére, ahol az Egyesült Államoknak közbe kell lépnie. Ennek eredményét 1992 februárjában mutatták be, amikor a Perzsa-öböl, Korea, a Baltikum, Panama és Közép-Amerika, és a Fülöp-szigetek voltak a legvalószínűbb válságövezetek. Továbbá a Pentagon elejét akarta venni egy erős, ellenséges Európának. Pontosan tíz évre rá, ugyanaz a kérdés került megint az asztalra, és ugyanazok az aggályt okozó helyek voltak a napirenden, de most Kína és Oroszország is a listára kerültek. A legfontosabb kérdés most az volt, hogy tud-e az USA harcolni egyszerre két elkötelezettségben. „9-11” után, a terrorizmus is a listára került, és ennek az előidézői olyan kritikus területekről erednek, amiket már 1991-ben azonosítottak. Számos szerző kötötte össze a válságövezeteket a politikával, stratégiákkal és katonai erőkkel.

A demokrácia elősegítése és kritikái

A demokrácia elősegítése politikai nyomás, katonai vagy humanitárius intervenció által, nem mindig sikeres, és nem mindig értelmes. Számos szerző figyelmeztette az Egyesült Államok kormányát, hogy a demokrácia ráerőltetése olyan államokra, melyeknek más értékrendszerei vagy elvárásai vannak, viszszafele tud elsülni, amikor a fundamentalisták jutnak erőre, és kemény irányelveiket végrehajtják a demokrácia és az egyéni önrendelkezés korlátozására.

Az Anti-amerikanizmus egy másik probléma. Az utolsó két évtizedben, főleg szocialista kormányok támadták az Egyesült Államokat, amikor Washington megpróbált rámutatni az emberi jogok megsértésére vagy a népiirtásra. Horvátország, Bosznia-Hercegovina, vagy Szomália éhes tömegei oldalán történt inter-

venció, vagy a korrupt haiti-i, grenadai vagy iraki kormány elzavarása, arra készítetett számos kormányt, hogy rámutasson az amerikai indiánok sorsára, a bombázó kampányokra, a koreai incidensekre, My Layre, vagy az amerikai „imperializmusra”. Ugyanígy tettek Kuba, Brazília, Uruguay, Venezuela, Bolívia kormányai, meg azok az európai politikusok, akik inkább a „puha erő”-vel való megközelítés pártján állnak. Ezek rámutattak, a globalizáció és nagy multinacionális vállalatok démonjaira, de figyelmen kívül hagyták a demográfiát, a kormányok tehetetlenségét és a korrupciót.

A cselekvési akarat – siker és bukás

Az utóbbi két évtized megtanította a világot még egy leckére. Az intervenciónak szüksége van a következőkre:

- a) legalább egy nemzet akaratára és politikai érdekeltiségére, hogy közbelépjen, és amelyik elhatározott a cselekvésre,
- b) erőforrásokra,
- c) egy bizonyos számú másik állam politikai beleegyezése,
- d) egy nemzetépítési elképzelésre, és
- e) a siker esélyére.

Történelmi bizonyítékok mutatják, hogy a spanyol—amerikai háború óta az Egyesült Államok intervenciója 50%-a nem érte el az előre remélt eredményeket. Pénz és idő van, más kérdések jelentik az akadályt, mint:

- meddig fogja elfogadni az amerikai nép az anyagi súlyát egy hosszantartó intervenciónak?
- hány hullazsák maradhat a médiák figyelmén kívül?
- úgyszintén: egy megbukó kormány, mindegy, hogy mennyire gonosz vagy korrupt, mindig fog találni egy pár másik államot, melyek támogatják az esetét; az ilyen „segítő kezek” általában olyan nemzetek, melyek maguk is rossz minősítést kaptak, és
- a változtatáshoz és reformhoz szükséges akarat sokszor nincs jelen.

Retorika és döntéshozatal

Jelenlegi globális és nemzeti problémák megközelítései megtalálhatóak olyan alapidokumentációban, amint a Fehér Ház, a Védelmi Minisztérium, Külügyminisztérium, Belügyminisztérium, vagy más szövetségi ügynökségek által adnak ki. Fontos információ az elnök, a külügyminiszter, a védelmi miniszter, az elnöki nemzetbiztonsági asszisztens (a nemzetbiztonsági tanácsadó) és más politikai vezetők és kongresszusi képviselők beszédeiből. Magas rangú katonák, szónokok és a bizottságok kongresszusának a bizottsági elnöke, mind kulcsfontosságú alakok, akik részt vesznek az igazság felderítésében és a döntéshozatalban.

Katonai szempontok

Amerika nemzeti érdekei mindig jelen voltak, amikor egy intervenció került a napirendre, vagy egy barátsági ország segítséget kért, és ezt jóváhagyták. A II. világháború után az Egyesült Államok kötelezve érezte magát, hogy más államokat is megvédjen a kommunista agresszió, felforgatás és fenyegetések ellen. Elegendő számban levő csapatokkal és világszerte létrehozott bázisokkal a Szovjetuniót és Kínát megállították. Egy sor esetben Washington világossá tette, hogy beavatkozna, mint ahogy a Fülöp-szigeteken, 1945 után Iránban, 1946-ban (ahol még atomfegyverek használatát is fontolgatta) Görögországban, 1947/48-ban, vagy harcolt klasszikus háborúkban, mint Koreában, Vietnámban vagy az Öbölben.

Katonai szempontok vezető szerepet kellene, hogy játszanak a politikai határozathozásban, de a múltban politikusok, mint Johnson és McNamara hadügyminiszterek, és jelenleg Rumsfeld, sokszor nem vették figyelembe a katonai tanácsokat, tiszta politikai indokokból hoztak határozatokat. A *Tézis* bele-

néz a Fehér Ház (elnök, Nemzetbiztonsági Tanács), Egyesített Biztonsági Vezérkari Főnökök, az Egyesített Parancsnokság és vezérkarok, C4ISR, modern háborús harcászat stb. szervezeteibe, hogy kidolgozza a döntéshozatal folyamatait.

Szaknyelvváltoztatás

Az ENSZ szóhasználat béklyói mellett, az Egyesült Államok intervenciós szaknyelve sokszor változott, ami világossá válik, ha összehasonlítjuk az 1945 utáni elnöki szóhasználatot, az Egyesült Államok Nemzeti Biztonságstratégiájának kiadásait, a Védelmi Minisztérium Egyesült Védelmi Kiadványa kézikönyveinek utóbbi kiadásait, a Hadsereg Terep Kézikönyvének a Hadműveletek, FM 3.0/100-5 különböző kiadásait, vagy a nagyon különböző Légierők Alapdoktrínáinak az utolsó két kiadását. Ezeknek a változtatásoknak az okai a politikai, stratégiai és háborús-harcászati környezet változásai, melyekhez a doktrínáknak és tankönyveknek egyszerűen alkalmazkodni kellett. Egy intervenció lehet egy erőbemutatás, egy „csakis légi” művelet Szövetséges Erő Művelet (*Operation Allied Force*), Sivatagi Róka Hadművelet (*Operation Desert Fox*), vagy klasszikus háború mind a három háborús szférában. A terrorizmus elleni harc az utóbbi időben vált egy új típusává a háborúnak, mely csak részileg teljesíti a hagyományos háború feltételeit. Az aszimmetrikus háború („hibrid háború”) lett a jelenlegi doktrínának a központi része, ami leminősíti a klasszikus háborút, de az Egyesült Államok hadai főleg ilyen „elavult” klasszikus háborúkat viselnek, mint 1991-ben, 1999-ben, Afganisztánban és Irakban. Az intervenció egyszerűen az általánosan használt szó lett mindenféle katonai műveleteknek, beleértve humanitárius cselekedeteket, békefenntartást és különböző erősségű stabilizáló műveleteket, úgyszintén nemzetépítést, ami újonnan fontos az Egyesült Államok politikájának, és amit Washington el akart kerülni a politikai komplikációk és költségek miatt.

d) A kutatás céljai:

Alapmegfontolások

Az utóbbi években, amelyek elemezték a jelenlegi politikai folyamatokat a katonai dolgokról, hírszerzésről, tömegpusztító fegyverekről, fegyverkezés-ellenőrzésről, a vitákat elemezve könyvek hosszú sorát és kiemelkedő cikkeket adtak ki. A katonai vezetésben, a védelmi költségvetést, a hazai biztonságot és nemzeti stratégiát, de úgyszintén az elnöki határozatokat és katonai doktrínákat elemezték. Különböző típusú intervenciókat jellemeztek, mint békefenntartás, szankciók, megelőző és (előzetes) intervenciók, kríziscsökkentési folyamatok, jogi kérdések, a politikai, gazdasági, katonai és humanitárius intervenciók természete, az ilyen irányelvek kombinációi, és a korábbi és újabb szóhasználat közti variációk.

A „fentről lefele” való megközelítés

Ez a tézis az Egyesült Államok szemszögéből fogalmazódott meg, ezért az Egyesült Államok politikájára és döntéshozatalára összpontosít. Le fogja írni az intervenció problémáját egy tézis határain belül, egy széles fentről lefele való megközelítésben: geopolitikai kérdések, egyes teoretikus és makropolitikai kérdések, mint nemzeti, nemzetközi vagy jogi problémák, amit egy konfliktus (krízis) menedzsment és doktrínák áttekintése követ, valamint a politikai és katonai döntéshozatalt és az intervenciók különböző arculatait. Egy kiegészítő nézetként az ENSZ folyamatait is bemutatom. Az Egyesült Államok adminisztrációjának döntéshozatali folyamata áttekintése általánosságban, beleértve a nemzeti érdeket és az elnök hatalmi pozícióját az Egyesült Államok intervenciójának történelmi áttekintése 1800 óta megmagyarázza az intervenciónak egyes politikai és katonai arculatát a múltban és a jelenben.

Kiválasztott kérdések

Hogy tudnak az Egyesült Államok külpolitikai és katonai döntéshozatali szervei (Fehér Ház, Külügyminisztérium, Védelmi Minisztérium) dönteni, és követni olyan határozatokat, amelyeket hagyományos és ideológiai mintákra hoznak meg?

Ennek a tézisnek a kiválasztott kérdései a következők:

1. Mik a meghatározó geopolitikai elvi politikai jogi és ideológiai alapjai és paraméterei az amerikai intervenciók politikájának?
2. Mi az ENSZ szerepe? Az ENSZ fontosságát az a tény erősíti meg, hogy az Egyesült Államok intervencióinak igazolásában rendszeresen idéz az ENSZ Biztonsági Tanács határozataiból vagy az ENSZ Statútumából, hogy törvényesítse az intervencióit.
3. Mi a döntéshozatal véghezvitele? (a nemzeti érdek, hatalmi erők)
4. Mi a katonai döntéshozatal szerkezete?
5. Az Egyesült Államok intervenciójának az okai, az USA intervenciók politikájának történelme, siker vagy sikertelenség?
6. Az USA olyan paradigmátikus változásokon ment át, mint Pearl Harbor és „9-11.”, de mik voltak a hosszú távú hatásai ezeknek a változásoknak?
7. Van-e bizonyíték az USA biztonsági és külpolitikai folyamatosságára, vagy tapasztalhatunk változtatásokat és ideológiai váltásokat? Ezek a váltások a tanácsadók, trendek és hiedelmek realista, idealista megközelítése miatt vannak, vagy alapon a drámai események átfogó szituációja miatt történnek?
8. Konfliktus megelőzés, konfliktusmenedzsment?
9. Melyek az intervenciók és doktrínák típusai, hírszerzési kérdések és legelterjedtebb okai az intervencióknak?
10. Milyen kihívásokkal fog az USA szembenézni, és hogy fognak felelni a kihívásoknak az adott szervezetekkel és döntéshozatallal?
11. Hogy kapcsolódik össze az ideológia, a politika és a döntéshozatal?
12. Miként történik a döntéshozatal megvalósítása? (A nemzeti érdek, a hatalmi erők, a Nemzeti Biztonsági Bizottság)
13. Mi a katonai döntéshozatal szerkezete?
14. Az Egyesült Államok intervenciójának az okai, az USA intervenciók politikájának történelme, siker vagy sikertelenség?

e) A kutatás módszerei

Módszerek

A tézis követi az Egyesült Államok külpolitikájának és döntéshozatalának a fejlődését a XIX. századtól máig, nyomatékosan az utolsó két évtizedet, amikor az intervenció nemcsak helyettesítője lett a háborúnak, hanem recept is a politikai, stratégiai, gazdasági és humanitárius problémák megoldására. A tézis ugyancsak kritikusan elemzi azt a feltevést, hogy az intervenciók meg tudják oldani a gyenge és bukásra álló (megbukott) államok minden problémáit. Ám kudarcok következnek be, nem feltétlenül, mert az intervenciók alap hibás, hanem mert ezek nem tudnak megoldani sok olyan problémát, melyek az ilyen országokban vannak jelen. Mint a történeti nehézségek, értékkülönbségek, etnikai és vallási

problémák, elfogadott elnyomás, tehetetlen vezetés, szegénység, demográfiai változások, népvándorlás, városiasodás, szervezett bűnözés és a környezettel kapcsolatos problémák.

A tézis úgyszintén foglalkozni fog az Egyesült Államok földrajzi-geopolitikai-geostratégiai és geogazdasági mintákkal (és az önfelismeréssel is), a nemzetközi renddel, a nemzetközi joggal, Amerika szerepével a világban és végül le fogja írni röviden a döntéshozatalt Washingtonban, beleértve az ENSZ szerepét, és főképp az ENSZ Biztonsági Tanácsát.

A tartalomjegyzék követi ezeket a mintákat (lásd a fejezeteket). Az államok, a politika és fejlődésük heurisztikus rendszerezését 1918 és 1945 után folyamatosan új közelítésekkel, majd 1989/90 és utána, ezekről számos könyv és cikk jelent meg az utolsó húsz évben.

Alapforrások

A munka főként elsődlegesen dokumentumokon és másodlagosan az irodalmon alapul. A szerző mindkét típushoz hozzájutott vagy a saját nagy könyvgyűjteményéből, Egyesült Államok-beli könyvtárakból (a Kongresszus Könyvtára, a Columbia Egyetem Butler Könyvtára, New York Városi Könyvtár). Sok támogatást érkezett az USA bécsi nagykövetségéről, és valamennyi segítség az Interneten keresztül. A következő források lettek felhasználva:

Hivatalos irodalom:

- 1) Dokumentumok az Egyesült Államok kormányától, beleértve iratokat és dokumentációt a Fehér Házból, a Védelmi Minisztériumból, a Külügyminisztériumból, a Kongresszusi Tárgyalások közül, kiadványok a kormány főellenőritől, az USA kormány nyomdájából, és a *Congressional Quarterly*, azaz a *Kongresszusi Negyedévenként*. Ide tartoznak vagy 30 stratégiai iratok, amit a Fehérház, a Védelmi Minisztérium, a Szülőföld Biztonsági Minisztérium, Külügyminisztérium és az Egyesített Vezérkari Főnökök adtak ki.
- 2) Az NSC (Nemzeti Biztonsági Tanács) is kiad egy pár lapot, mint a *National Strategy for Victory in Iraq*, azaz a Nemzeti Stratégia az Iraki Győzelemért-et (2005. november). Sok irat származik a bizottságoktól, mint a *Mapping the Global Future*, azaz a *Világ Jövőjének Feltérképezése* (NIC, - Nemzeti Hírszerzési Bizottság, 2020 Projekt, 2004. december.), *Rebuilding America's Defenses*, azaz *Amerika Védelmének Újjáépítése* (Az Új Amerika Százada Projekt, 2000. szeptember), *Amerika nemzeti érdekei* (a Nemzeti Érdekek Bizottsága, 2000. július), az *Új Világ Jövedele – Amerikai biztonság a 21. században* (az USA Nemzetbiztonsági Bizottsága, 1999. szeptember), valamint más bizottságoktól, amik stratégiai kérdésekkel, tömegpusztító fegyverekkel, fegyverkezés kontrollal, export stratégiákkal, a NATO jövőjével, stb. foglalkoznak.
- 3) Továbbá a Védelmi Minisztérium és intézményei (mint a hadsereg), kiadnak egy sor lapot, mint a szolgálat évenkénti *Posture Statements*, azaz a Póz Nyilatkozatok, és vannak kiadványok a Nemzeti Védelmi Egyetemtől (könyvek, jelentések, vázlatok, tanulmányok), és a Hadsereg Harci Főiskolájának, a Haditengerészeti Harci Főiskolájának, a Légierők Harci Főiskolájának és a USA Tengerészeti Alakulatának könyvei és képes újságai. Számos szakmai egyesület is kiad magas minőségű katonai képes újságokat.
- 4) A Kongresszus rendszeresen kiad jelentéseket a tárgyalásairól, melyek fontos nemzetbiztonsági ügyekkel kapcsolatos információt tartalmaznak, de úgyszintén az irányelvekről, fegyverrendszerekről, veszélyfelbecslésekről stb.
- 5) A gazdasági ügyekkel kapcsolatban az USA Kereskedelmi Képviselő Hivatalát kellene megemlíteni. Gazdasági elemzés az elnöki hivatal Gazdasági Tanácsadóinak elnökétől ered, valamint a Federal Reserve System-től, azaz a Szövetségi Tartalékalap Rendszertől.
- 6) Az Egyesült Államok Béke Intézete (amit a Kongresszus alapított) fontos forrása lett a „klasszikus” intervenciók és konfliktus menedzsment különböző kérdéseinek az elemzésére, főleg Afganisztán és

Irak kapcsolatában. Érdekre méltóak az USA Fegyverkezés Ellenőrzési és Lefegyverkezési Ügynökségének, valamint a Woodrow Willson Nemzetközi Központnak a kiadványai.

Félhivatalos források:

- 1) Kutatóközpontok, mint a RAND, Brookings Intézetek, BDM, Battelle, Pacific Forum, Nemzetörökség Alapítvány, Hoover Intézet, CSIS, a Stratégia és Költségvetés Felbecslési Központ, az Idegen Kapcsolatok Tanácsa (CFR), a Carnegie Alapítvány, az Amerikai Vállalkozási Intézet, Hudson stb., tanulmányokat és jelentéseket adnak ki, főleg nemzetbiztonsági kérdésekkel foglalkozva, sokszor az USA kormányirodák megrendelésére.
- 2) Fontos szerepet kell megadni a Kongresszus Kutatási Szolgálatának, és az kimagasló analitikai kutatásainak kiadott papírjainak.

Más források:

- 1) Könyvek
- 2) Politikai és gazdasági heti képes újságok, katonai jellegű kiadványok, napilapok stb. által közölt cikkek.(lásd: Utóirat). A szerző könyvgyűjteményében több száz könyv és több ezer cikk létezik, melyek a Tézis témáival foglalkoznak, ezeknek csupán egy korlátolt számát lehetett idézni.
- 3) Interjúk és megbeszélések szakemberekkel Washington D.C.-ben, Bécsben, és a tiroli Alpbach-ban.
- 4) Az általam eltöltött évek az USA-ban, a kiadott USA-ról és nemzetközi kérdésekről szóló írásaim (geopolitika, stratégia, történelem, politikaelmélet, biztonságpolitika, konfliktuselmélet, nemzetközi jog és semlegesség, politikai ideológia, nemzetközi szervezetek (NATO, CSCE/OSCE), katonai tudományok, légi harcászat, diplomácia, terrorizmus, hírszerzés, gazdasági elmélet és politika, hadiipar, demográfia, az USA filmipara). Az utóbbi években, oktatási megbízásaim voltak (Landesverteidigungsakademie Egyetem, Bécs, Schlaining Egyetemi Centrum), és a tapasztalataim az Osztrák Honvédelmi Minisztériumban (légierők, hírszerzés, Általános Vezérkar, B csoport, hadműveleti tervezés, NATO PfP-ügyek a légierők vezérkarában, Védelmi Minisztérium), mind további háttérrel adott.

Könyvtár és Internet használat:

- 1) A szerző felhasználta a saját nagyméretű könyvtárát, és könyvtárakat az USA-ban (a kongresszusi Könyvtár, a Columbia Egyetem Butler Könyvtárát, New York Városi Könyvtár).
- 2) További segítség érkezett a bécsi Amerikai Nagykövetségtől.
- 3) Az Internet egy értékes forrása a dokumentumoknak és egyedi témáknak, és mindinkább használva lett. A Fehér Ház, Külügyminisztérium, Védelmi Minisztérium és katonai szolgáltatásokhoz való hozzájutás kimagaslóan segítségemre volt. A hírmédia szolgálatok további információkkal szolgáltak (CBS, CNN stb.)

Szakmai képes magazinok, hetilapok és napilapok

Számos egyetem kiváló politikai tudomány, USA kormányzat vagy biztonságkutatás szakokat tart fenn, volt kormányvezetők és magas rangú, jól ismert szakemberekkel a tanári szakmában, kik úgyszintén írnak különféle befolyásos magazinokban. Ide kell sorolni olyan kiadványokat, mint a *Foreign Affairs*, *Orbis*, *International Security*, *National Interest*, *Washington Quarterly*, *Policy Review*, és a Politikai Tudományok Akadémiájának a kiadványa, de úgyszintén az *Atlantic Monthly*-t és sok másokat.

Magas minőségű szakmai magazinok az *Air Force Magazine*, *Proceedings*, *Army*, *Strategic Review*, *Military Review*, *Airpower* és a *Marine Corps Gazette*. Közülük, a jogkérdésekben az *American Journal of International Law* a legfontosabb. Egyes európai szerzők is írnak az amerikai politikáról, de ritkák a jó európai kiadványok a *Survival* és a *RUSI* –n kívül.

Értékes források voltak a TIME, NEWSWEEK, és a *Standard Weekly*, hozzáfértem olyan újságokhoz, mint a *The New York Times*, *The Washington Post*, *The Washington Times*, *The Chicago News Press*, a *San Francisco Chronicle* és mások. De a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (FAZ) és a *Neue Zürcher Zeitung* különösen nagy szolgálatot tettek nekem. A rendszeres kommentárjaim a *Die Presse* és a *Wiener Zeitung* -ban megkövetelték, hogy egyfolytában kiváló újságokat olvassak.

A szerző szakmai háttere, és a szerző kiadott írásai (lásd alul is)

Az általam eltöltött évek az USA-ban, a kiadott USA-ról és nemzetközi kérdésekről szóló írásaim (geopolitika, stratégia, történelem, politikaelmélet, biztonságpolitika, konfliktus elmélet, nemzetközi jog és semlegesség, politikai ideológia, Nemzetközi szervezetek (NATO, CSCE/OSCE), katonai tudományok, légi harcászat, diplomácia, terrorizmus, hírszerzés, gazdasági elmélet és politika, hadiipar, demográfia, az USA filmipara). Az utóbbi években, oktatási megbízásaim voltak (Landesverteidigungsakademie Egyetem, Bécs, Schlaining Egyetemi Centrum), és a tapasztalataim az Osztrák Honvédelmi Minisztériumban (légierők, hírszerzés, Általános Vezérkar, B csoport, hadműveleti tervezés, NATO Pfp ügyek a légierők vezérkarában, Védelmi Minisztérium), mind további háttérrel adott.

f) A tézis fejezetei

Bevezetés

Kutatási keret; Kutatási kérdések; Módszertan; Bővített érték

A. Fejezet

Geotényezők; Az intervenció alapjai és paraméterei; Nemzetközi rend; Makropolitika; A történelem ciklusai; Nemzetközi jog; Társas és közreműködéses biztonság, puha erő, kemény erő.

B. Fejezet

Konfliktus és intervenció; A keretek; Konfliktus, Konfliktus megelőzés és konfliktus menedzsment; Szankciók; Hírszerzés; Intervenció – Alapok; Megfontolások, doktrínák; Intervenció típusok és terminológia, honvédelem; USA erőváltoztatás; Bukott államok.

C. Fejezet

Az ENSZ és az intervenció; Az ENSZ okirat; Az ENSZ Általános Gyűlekezete; Az ENSZ Biztonsági Tanácsa; Más nemzetközi szervezetek által tett intervenciók.

D Fejezet

Amerikai döntéshozatal paraméterei; A nemzeti érdek; Misszió, keresztes hadjárat; Politikai és stratégiai paraméterek; Vezérlő hatalom – A végrehajtó szárnyvonal; A háborús erők törvénye, Katonapolitikai kapcsolatok; Az egyesült vezérkari főnökök, Az amerikai intervenció történelme.

E Fejezet

Az intervenció folyamat; Katonai dimenziók; Intervenciótervezés.

Befejezés

Általános hozzászólások; Tudományos pontok; Válaszok a kutatás kérdéseire

g) Befejezés:

1. Általános megjegyzések

A Nyugati Világnak és az Egyesült Államoknak az intervenció a jelenkor háborús irányzata. 1945 után, az USA intervenciói már 1947-ben elkezdődtek, amikor Washington aktívan támogatta az Anti-kommunista kormányt Görögországban. Most, majdnem 60 évvel később, az amerikai erők két háborút vívnak Ázsiában, és haderőket állomásoznak sok más országban, aktívan részt véve támogató vagy humanitárius missziókban vagy a terrorizmus elleni harcban.

A nemzeti jogok (szuverenitás) zsugorodása az utóbbi évtizedek fejleménye, és nő a fontossága a humanitárius és személyi jogoknak még a kormányok akarata ellenére is. Ez megváltoztatta az intervenciók jellegét és átszabta a nemzetközi jognak a „klasszikus” értelmezését. A tapasztalat azt mutatta, hogy, különbségek vannak a nyugati politikai és humanitárius értékek és jogi szabályok között, és számos állam mit tekint az új nemzetközi rendnek.

1918 előtt nem létezett „nyugati gondolkozás”, és a „nyugati demokrácia” is csak 1945 után született, meg mint kifejezés; a „nyugati értékek” még mindig nincsenek definiálva és 1945 ellenére, még mindig nem fogadták el. Az amerikai kormány nem tudott meggyőzni számos államot a nyugati demokrácia előnyeiről. Igaz, hogy 1945/46-ban a kormányok esélye és akarata arra vonatkozóan, hogy elfogadják és fenntartsák az univerzális elveket kimondottan erős volt, de legyengült a számos új, független Afrikai és Ázsiai államokkal, és manapság teljesen kérdéses az iszlamista államok többségétől. A világ nemcsak politikai és gazdasági versengéssel áll szemben, hanem ideológiai és kulturális versengéssel is („kulturális háborúk”, „civilizációk háborúi”). Számos Ázsiai és Latin Amerikai államban rosszabbodott a helyzet, a népesség növekedése és hibás politikai menedzsment miatt. Egy másik probléma az, hogy az intervenciókat számos kormány nem fogadta el, és csak nehezen tudnak egy rossz helyzetet jobbra változtatni, - ez egyike az utóbbi 50 év tapasztalatainak. (Számos könyv, újságcikk, és akár ENSZ dokumentum is bizonyítja ezt a tényt, de az USA-beli döntéshozók meg vannak győződve, arról hogy az esélyek változatlanul épek, és ki kell ezeket használni).

Az Egyesült Államok (kormány, Kongresszus, civilszervezetek) sok esetben úgy tekint az intervenciókra, mint egy humanitárius kellékre, de baráti országokat is akarnak velük támogatni. Igaz, az intervenciók sokszor a nemzeti érdeket szolgálják, vagy garantálhatnák a nyugati vagy amerikai hatáskört, beleértve a geopolitikai, geostratégiai, vagy geogazdaságilag fontos területek védelmét (mint az energiaforrásokat), de a legtöbb esetben, a múltban, az ilyen motiváció nem volt jelen. A nemzetépítés nem a katonai intervenciók feladata, de jelenleg sokszor társítva van az intervenciókkal, és egyes esetekben akár stratégiai eszközként, hogy megakadályozza Kína és az Iszlám befolyását Ázsiában és főleg Afrikában.

Kudarok az intervenciók utáni fázisokban sokszor döntéshozók hibáiból erednek, a helyi kérdések nem értéséből, az emberek szükségleteinek elhanyagolása, gyors de hibás megoldások, türelemhiány és öncélú optimizmus miatt. A támogatottak oldaláról, korrupció, kábítószer- és szervezett bűnkartellek, folytonos belső háborúskodás, politikai destabilizáció, népességrobbanások, baloldali társadalomgazdasági kísérletek, a veszekedő elitek és a változás nem akarása tipikus esetek (lásd Afganisztán vagy Irakot napjainkban).

2. Válaszok a kutatás kérdéseire

A kutatás kérdései, amit a bevezetőben tettem fel, az alábbiakban kerültek lényegileg megválaszolásra:

Mik azok a determináns geopolitikai, elméleti, jogi, politikai és ideológiai alapok és paraméterek, amik Amerika intervenciók politikáját hajtják? Amerikai intervenciók politiká-

jának makropolitikai és ideológiai paraméterei az A) fejezetben tárgyaltam. Nyilvánvalóan a geotényezők bele vannak építve az elitek politikai és stratégiai gondolataiba, attól függetlenül, hogy az ilyen elitek liberálisak, konzervatívak vagy neokonzervatívak. Mivel Amerika egy sziget, nem a más nemzetekre való megfontolások befolyásolják az USA politikáját, hanem a makromegfontolások.

Washington nagyon kiegyensúlyozottan irányul Európa és Ázsia felé. Mindegy, hogy vannak időszakok, annak dacára, amikor jobban hajlik az egyik vagy a másik részre. Az USA megpróbálja fenntartani az erőegyensúlyt, melyben magát a világ csúcsnemzetének tekinti, és az önérdekek dominálnak. Amerika hegemoniájára ható mindenfajta veszély az eurázsiai kontinensről fog jönni. Az eurázsiai erők meggátolása elsődleges feladata az amerikai kormányoknak.

Továbbá az intézmények, és a nemzetközi jog elvesztette a régi szerepét. Jogi megfontolások az ENSZ okiratra és más nemzetközi törvényekre alapulnak, de egyoldalú döntések nem a nemzetközi jogon kívül történnek, hanem inkább az ENSZ Biztonsági Tanács inaktivitása az, ami teszi az ilyen döntést szükségessé; emlékeznünk kell, hogy a törvényszegők is ENSZ-tagok.

Az USA-politika és döntéshozatal bírálatában az ideológiára is kell tekinteni: az USA-nak van egy sor politikai és ideológiai hagyománya (általában összekapcsolva) amik különböznek az európai hagyományoktól, és amik most a II. világháború utáni gondolkodás fejleményei. Európa kevésbé van kész arra, hogy katonailag fellépjen és az ilyen ténykedést, csak mint a béke eszközt látja. A korai kezdetek óta az USA sokkal felkészültebb, hogy az erőt használja.

Mik a konfliktus megelőzése és az intervenciók és doktrínák típusa, hírszerző kérdések és az intervenciók legelterjedtebb okai? A tézis bemutatja a konfliktus kérdéseit, intervenciókat, az intervenciódoktrínákat és szóhasználatot, valamint a nemzetek bukásának okai megakadályozásával foglalkozik. A konfliktus-megelőzés többnyire sikertelen volt és a politikai merevség és végtelen viták lecserélik a döntéshozatalt. Sem az ENSZ, sem az afrikai államok uniója, sem az OSCE nem igazi eszközei a konfliktusok megoldására. Többnyire a konfliktusoknak vége lesz, mert egyszerűen végük lesz („a kiégés” szindrómája). A különböző intervenció-típusok kívánják, hogy az intervenciók erők az adott problémákra legyenek szabva; az intervenció nem kellene, hogy egy ragtapasz legyen rövidtávú megoldásokra, hosszú távú hatások nélkül, csak azért, hogy bebizonyítsák, valamit akarnak tenni, még akkor is, ha ez az akarat nem fog változtatni az adott problémán. A doktrínák alapján véve az erő használatának doktrínái; más szabályok bele vannak építve az ROE-be. Etnikai problémák, bukott államok, polgárháború és rossz kormányzás a főbb okai az intervencióknak, háborúknak, míg éhség és természeti katasztrófák a humanitárius intervencióknak.

A sikeres intervenció kulcsa a hírszerzés; ez egy szükséges eszköze az olyan problémákba való betekintéshez, amik az intervenciók erők előtt állhatnak. Ámbár ez a szakosodás még mindig nem szolgálja teljesen a politikai és katonai elvárásokat. Ennek az oka egyszerűen az, hogy nem sikerül kivizsgálni mikrocéllás szinten a tervezett eseményeket, amik nagy hatást fognak gyakorolni. Az adat többsége HUMINT-tól kell, hogy jöjjön, a TECHINT főleg technikai adatokkal szolgál.

Az intervenció okai, a háború okai is egy elégtelen szituáció megoldása, amit vagy a személy okozott, aki nem akarja elfogadni a nemzetközi rendszert, és ki akarja tapasztalni, hogy mennyit bír el mások türelme vagy mind a legtöbb esetben, egy csomó probléma okozza, mint az

alulfejlődöttség, szegénység, hibás menedzsment, népességnövekedés, rossz kormányzat, belső terror és embertelen körülmények. De Amerika nem tudja megoldani a világ összes problémáját — senki sem tudja. Mindig is több probléma van, mint megoldás volt.

Mi az ENSZ szerepe?

Az ENSZ szerepét erősíti, hogy az USA azzal magyarázza az intervencióit, hogy idéz az ENSZ BT határozataiból és az ENSZ okiratból. Még amikor az ENSZ szerepe csökkent is, az USA retorikája kimutat egy eltávolodást az ENSZ BT-től, Washington mindig meg fogja próbálni az ENSZ BT-t felhasználni (legalábbis részben) és idézni fog a döntésekből és a nemzetközi jogból, amikor csak ezek segíthetnek, hogy kimagyarázza a ténykedéseit.

Hogy történik a döntéshozatal véghezvitele?

Az elnök felhasználja a hatalmi erejét, és mindig be tudja mutatni az intervenciókat, mint a nemzeti érdek részeit, a szabadság és a demokrácia védelmében vagy az országnak a védelmében, biztonsági fenyegetések ellen vagy más érdekek miatt. A közvélemény támogatni fogja ezt a politikát, ameddig ilyen érdekeket csatolni lehet „magasabb” elfogadott érdekekkel. Az USA intervenciós politikájának történelme rámutat egy hosszú sor olyan tevékenységre, amit az etika a morál, a magasabb rend, a jogok és kötelességek vagy a védelem nevében tettek meg.

Mi a katonai döntéshozatalnak a keretszerkezete?

A katonai döntéshozatal keretszerkezete a tények, politikai parancsok, hozzáférhető források is a tapasztalaton alapulnak. A gradualizmus véget ért, viszont a teljes erőfeszítés dívik, amit az a vágy vezet, hogy egy ország polgári lakossága nem kellene, hogy kínlódjon többet, mint amennyi

Mik az USA intervencióinak okai, történelme, sikerei vagy kudarcai?

Az USA be tud vetni katonai erőt világszerte, mindig sikeres lehet, és gyorsan tud győzni, annak köszönhetően, hogy hadműveleti, taktikai és technikai fölénye van. Politikailag az ellenálló politikai erőket (ENSZ-tagok, más erők, belföldi érzékenység) figyelembe kellene venni. Azonban az USA mindig meg fogja próbálni összekovácsolni a *Hajlandók Szövetségét*. A siker akkor várható, amikor az ország (amelyik az intervenció célja) közreműködik, és amikor az intézmények vagy épcek maradnak, vagy újra lehet őket szervezni. Azonban az épen maradt intézmények vagy kormányok, vagy egy új alkotmány nem lesznek elegendőek ahhoz, hogy egy társadalmat megnyerjenek a maguk oldalára. Az intervenciók 50%-a megbukik a harcok végezte után.

Van-e az USA biztonsági és külpolitikájának folytatására bizonyíték, vagy észrevehetünk-e változásokat az ideológiai váltásokban és mik ezek a váltások? A tanácsadók, trendek, hiedelmek realista-idealista megközelítésekkel kapcsolatosak-e ezek a váltások, vagy ezek alapon az áttevő politikai helyzetnek köszönhetőek? Lehet mondani, hogy nincs különbség a demokratikus vagy republikánus kormányzatok között. Még a legliberálisabb elnökök is konzervatívak voltak az európai osztályozásokkal hasonlítva. 1980 után az USA politikája intervenciósabbá vált, amikor végül is átléptek a „vietnámi szindrómán” és pszeudoizolucionista hajlamok a médiából, amik a közvéleményt mutatták be. Reagan, Bush (id.), Clinton és Bush-elnök beleavatkoztak nemcsak katonailag, hanem politikai nyomást és szankciókat használtak, hogy megerősítsék az érdekeiket, amikor csak szükséges volt. Bizo-

nyíték van az összefüggő USA-külpolitikára és a változások csak szélsőségesek, mert a világ realista és idealista nézőpontja között mindig egyensúly van.

h) Ajánlások:

A határozathozatal további megfigyelésének a következőket kellene tartalmaznia:

- A kongresszus 1990 óta csökkentett ereje
- A neokonzervatívok befolyása 1990 óta
- Az USA-kormány közép-keleti kezdeményezéseinek bukása
- Az USA külügyminisztériumának és védelmi minisztériumának különböző felbecslései
- Izrael és az USA-adminisztráció
- A polgári és katonai vezetőség közötti konfliktusok
- Intervenció és szóhasználat
- A neokonzervatívok szerepe az utóbbi időkben az USA külpolitikájának megalkotásában

i) Új tudományos eredmények

1. A háború és intervenció között szóbeli és praktikus összefogás van.
2. Az USA úgy tekint az ENSZ-re, mint az érdekei képviselésének eszközét, de amikor ilyen képviselő nem történhet meg, akkor függetlenül is cselekszik.
3. Amikor függetlenül is cselekszik, az USA mindig meg fogja próbálni jogi alapokra helyezni a lépéseit és legitimitást szerezni.
4. Az USA-t nem érdekli, hogy szövetségesei hogy fognak elbírálni egy intervenciót akár politikai, praktikai, vagy etikai szempontból; az USA-nak többször van igaza, mint amennyiszer téved. Európa gyengén néz ki és a gyors határozathozatal, hiányzik.
5. A konfliktus-megelőzés nem működik.
6. A hírszerzés a leggyengébb része az intervenciók folyamatának.
7. Újonnan felmerülő harcászati típusok sikeresek lehetnek ideális harcászati és taktikai szituációk alatt, de nem garantálnak sikert.
8. Az intervenciók sikere vagy bukása nehezen felmérhető.
9. A külpolitikai napirend (főleg az elnök képviselésével) és a belföldi napirend (főleg a kongresszus feladatai) közötti egyensúly határozza meg, hogy az átfogó polgári irányvonalak inkább intervenció-orientáltak-e (nemzetközies) vagy inkább elszigetelés-orientáltak. Az utóbbi 50 év alatt az izolacionista irányzatok határozottan gyengévé váltak.

j) A tudományos eredmények felhasználása:

Az értéktöbbletet a következőképpen lehet összefoglalni:

1. Az intervenciókkal kapcsolatos geopolitika, politika, stratégia és más teretek közötti összefüggést bemutattam be. (Ez a problémának egy új megközelítése, ami a következő évtizedekben meg-

határozó lesz és lehet, hogy alapvető fontosságú lesz a nyugati világnak. És: a történelem általában megmagyarázza a jelenlétet.)

2. Ideológiai és társadalmi erők léteznek, melyek hajtják Amerika politikáját és úgyszintén az intervenció politikáját is.

Az intervenció, mely eredetileg egy eszköze volt (főleg az ENSZ-nek) a békefenntartásnak, a békejavításnak, béketeremtésnek és nemzetépítésnek, átalakult „háborúféle” forgatókönyvvé. A régi különbség a béke, krízis, háború és különféle intervenciók között különböző és folytonosan változó környezetekben nyilvánvalóan elhomályosult. Az USA-beli hivatalos kiadványok nem látnak sok különbséget a béketeremtés és háború között.

Jelenleg az USA stratégiája és USA hadereje változási folyamaton megy át, melyben biztosítani kellene a katonaságot, hogy gyorsabban reagáljon, és több ütőereje legyen a jövőbeli követelményeknek. (Ugyanaz igaz Európára is, és egy pár más országra is, mint Oroszország és Kína.) A háborútervezés felgyorsul; az intervenció problémái megmagyarázottak.

Az intervencióval kapcsolatos geopolitika, politika, stratégia és más területek kombinációi vannak bemutatva. (Ez egy új megközelítése a problémának, ami meghatározó lesz a jövő évtizedekben, és kulcsfontosságú lehet a nyugati világnak. És: a történelem általában megmagyarázza a jelenlétet.)

A nemzetközi rendszer változik, és az államok szerepe úgyszintén, melyek vagy el fogják veszíteni a klasszikus szuverenitásukat, vagy a jelenlegi intézmények meg fognak bukni. Kimutattam, hogy az államok visszakapták a fontosságukat, az intézmények kárára (az ENSZ elveszítette fontosságát, de mások is).

k) Publikációs lista a szerző témával kapcsolatos kiadott írásairól:

(Ez a lista tartalmazza a válogatott, kiadott hozzájárulásokat könyvekhez, kiadványokhoz monográfiákhoz és cikkekhez.)

Das Spannungsdreieck USA-Europa-Türkei – A feszültség háromszöge: USA-Európa-Törökország (Andrea K. Riemer/Fred W. Korkisch), Peter Lang, Europäischer Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main, 2003;;

Afrika: Geopolitische, Geostrategische und Geoökonomische Betrachtungen: Afrika: Geopolitika, Geostratégia és Geogazdaság szemlélet. Afrika und Europa: Interdisziplinäres Forum Afrika és Európa: Interdisziplinäris Fórum, 2002. szeptember 18. 2002 szeptember. Bundesministerium für Inneres, Wien, 2002; Szövetségi Belügyminisztérium Bécs, 2002.;

Die amerikanische Politik wird seit 1945 konservativ gesteuert: Genius 2/2005, pp. 82-90; Az amerikai politika 1945 utáni konzervatív cselekvései. Genus, 2005/2. 82-90. oldal.;

Strategischer Führungslehrgang der Bundesregierung: Geopolitik, Sicherheitspolitik und Strategie (Modul 1), Die Zielsetzung der amerikanischen Politik und Strategie, Europa und das transatlantische Verhältnis (Modul 2), Nyomtatás CD-ROM verzióról, ahogy azt szétosztották a kurzus résztvevői között, Bécs, 2006.

Terrorismus- Ein anderer Krieg: Terrorismus – egy más valaki háborúja. Karl Acham, Faktizitäten der Macht – Zeitdiagnosen 4, 2004;

Frankreich und Europa. Zwischen Vormachtstellung und Irrelevanz: Wechselhafte Geschichte: Genius: I. fejezet, 2000/2. 115-122. oldal; II. fejezet 2000/3. 197-206. oldal; 2000/4, 226-237. oldal.

Die Amerikanisch-Türkischen Beziehungen: Az amerika-török kapcsolat. ÖMZ 99/2. szám, 131-140. oldal.

Radikalismus in den USA, Historische, gesellschaftliche und demokratiespezifische Grundlagen: I. rész: ÖMZ 97/2. 135-144. oldal, II. rész ÖMZ 97/3. 285-294. oldal;

USA: Quadrennial Defense Review Report 2006 USA: Negyedéventi Védelmi Szemlejelentés 2006 – Mehr Kontinuität, weniger Reformen: ÖMZ 200/3., 391-396. oldal;

USA: Das Verteidigungsbudget 2007: Gesamtausgaben rund 600 Mrd. USD: ÖMZ 2006/3. 396-398. oldal;

Quadrennial Defense Review und National Defense Panel: Die Reform der US-Streitkräfte: Negyed-évenkénti Védelmi Szemle és Nemzetvédelmi Panel: Az USA-beli fegyveres erők reformja. ÖMZ 98/2. 181-189. oldal;

USA - Strategische Ansätze und Überlegungen: ÖMZ 91/6, 557-661. oldal; **Die amerikanische Sicherheitspolitik: Az amerikai biztonságpolitika.** Dargestellt an der Geschichte des "National Security Council", I. rész. ÖMZ 90/1. 36- 45. oldal; II. rész: ÖMZ 90/2. 114- 120. oldal, III. rész: ÖMZ 90/3. 219-228. oldal;

Geopolitik: Zwischen Wissenschaft und Kunstlehre: Andrea Riemer, Heinz Nissel, Friedrich Korkisch, Publikation der Landesverteidigungsakademie, Wien, 2005;

Geopolitik, Geostrategie und Geoökonomie: Lernbehelf für Kurse der Landesverteidigungsakademie, 16. Generalstabslehrgang, 2001. december, 159. oldal;

Geopolitik – Geostrategie – Geoökonomie: Grundlagen und Bedeutung in der Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft, ÖMZ 87/1. 18-27. oldal;

Von „Annihilation“ zu „Shock and Awe“ – Die Doktrinendiskussion in den USA: A „megsemmisítéstől”, a „sokk és ijedtségig” – Doktrínadiskusszió az USA-ban. ÖMZ 2003/5. 559-570. oldal; **Paradigmenwechsel im Luftkrieg:** ÖMZ 2002/5. 561-572. oldal;

Luftkriegsdoktrin in Diskussion - Kann Air Power allein politische Ziele erreichen? ÖMZ 99/5, 575-586. oldal;

Die neue Weltordnung - “New World Order”: Vorbilder, Hintergründe, Strukturen, ÖMZ 92/4, 299-307. oldal;

USA: Armee im Übergang – Die Reorganisation der Luftstreitkräfte: ÖMZ 92/4. 373-377. oldal;

USA: Die Frage der Stützpunkte: ÖMZ 90/5, 435-440. oldal;

USA: Von der “Grand Strategy” zur “National Security Strategy”: 50 Jahre Strategiediskussion in einer sich ändernden Welt, I. rész ÖMZ 98/1. 32-40. oldal, II. rész ÖMZ 98/2, 124-134. oldal;

Die Nuklearstrategie der USA: Die Entwicklung von 1945 bis in die Gegenwart: politische und militärische Faktoren, I. rész ÖMZ 83/3. 217-223. oldal, II. rész ÖMZ 83/4. 312-323. oldal; 81/1., 11-18. oldal;

Luftverteidigung: Grundsätze der Luftverteidigung, Fragen der Luftüberlegenheit und Luftherrschaft, ÖMZ 80/65, 380-387. oldal;

Der strategische Lufttransport: Seine Entwicklung und Bedeutung für die heutige Strategie der Großmächte, ÖMZ 79/1, 36-47. oldal;

SLBM-Waffen: Die U-Boot-Raketen – Entwicklung, Einsatzkriterien und technische Aspekte, ÖMZ 78/1. 30-39. oldal;

Der Strategische Bomber: Entwicklung, Einsatzkriterien und technische Aspekte, ÖMZ 77/5. 377-386. oldal; **ICBM-Interkontinentalraketen:** Strategie, Einsatzkriterien und technische Aspekte, I. rész ÖMZ 77/3. 194-201. oldal, II. rész ÖMZ 77/4. 304-312. oldal;

NATO – 50 Jahre Atlantische Allianz: ÖMZ 99/3. 340-346. oldal; **NATO – Die Strategiediskussion:** ÖMZ 99/2. 232-236. oldal;

NATO – Das Abkommen von Paris vom 27. 5. 1997: ÖMZ 97/4.. 480-485. oldal;

NATO – Grundsätzliche Weichenstellungen für die Zukunft der Nordatlantischen Vertragsorganisation: ÖMZ 96/4. 480-487. oldal;

Das Scheitern der Rüstungskontrolle: Krieg mit A-Waffen wird wahrscheinlicher: Die Beurteilungskriterien der USA, 308-328. oldal, In: Thomas Roithner (Hrsg.): Europa macht Frieden – Die Rolle Österreichs, Österreichisches Studienzentrum für Frieden und Konfliktforschung, Agenda Verlag, Münster 2003;

Internationale Einsätze. Internationales Kommando und nationale Vorbehalte: Vom Kosovo bis Afghanistan: Das gestörte Verhältnis der Politik zum Militär, Wiener Blätter zur Friedensforschung, Nr. 126, 20-33. oldal;

Völkerrecht und Luftkrieg: Wiener Blätter zur Friedensforschung. Vierteljahrzeitschrift des UZF, Universität Wien, Nr. 104. 2-42. oldal;

90 Jahre Haager Abkommen: Völkerrechtliche, sicherheitspolitische und militärische Komponenten: ÖMZ 97/., 655-666. oldal;

Die Österreich betreffenden völkerrechtlichen Aspekte des Luftkrieges: Studie für den Forschungsbeirat, BMLV, 1990, 67 oldal;

Luftfahrt-, Weltraum- und Luftkriegsrecht: ÖMZ 87/3. 229-238. oldal; **Der Luftraum der Republik Österreich:** Souveränität, Neutralität und luftfahrtrechtliche Normen, I. rész ÖMZ 85/6. 493-500. oldal, II. rész: ÖMZ 86/1. 14-21. oldal;

Open Skies, azaz Nyitott égboltok: Die Entstehung eines Vertrages im Bereich KSZE/OSZE und die Darstellung der Interessensgegensätze zwischen Staaten, on: Europäisches Forum Alpbach, 2000. augusztus. Manuskript, 23 oldal;

Wirtschaft, Finanzmärkte und Krieg: Beitrag in: Bericht zur Tagung: Die Rolle des Krieges in der europäischen Gesellschaft am Beginn des 21. Jahrhunderts; 45-116. oldal, Karl Franzens Universität Graz und Wissenschaftskommission beim Bundesministerium für Landesverteidigung. Graz, 2000. március;

Die Probleme einer langfristigen Wirtschaftspolitik: Möglichkeiten und Grenzen: Der Markt, Zeitschrift für Absatzwirtschaft und Marketing, Wirtschaftsuniversität Wien, 100. szám, 107-114. oldal;

Investitionspolitik und Innovationspolitik: Der Markt, Zeitschrift für Absatzwirtschaft und Marketing, Wirtschaftsuniversität Wien, 98. szám, 29-36. oldal;

Das Problem der Intervention: Zwischen Völkerrecht und politischer Realität, Wiener Blätter 2005/2. 12-46. oldal;

Vorwarnzeiten und Frühwarnung: in: Erich Reiter: Jahrbuch für internationale Sicherheitspolitik 1999, Verlag E.P. Mittler & Sohn GmbH, Hamburg-Berlin-Bonn, 1998/1999, 156-171. oldal;

The American-Chinese Relationship – China's "Policy of Engagement": Az amerikai-kínai kapcsolat – Kína „beavatkozási politikája” . 79 oldal, Nemzetközi Tanulmányok Egyesülete, CFDS Kutatási Kiadvány 1, Norfolk, VA, 1997; **Európai Biztonság és Rend hiányzó fogalmai:** On: Erich Reiter (Hrsg.) Europas Sicherheitspolitik im globalen Rahmen, 35-54. oldal, Rechts- und Sozialwissenschaften, Reihe 17, Peter Lang, Europäischer Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main, 1997;

Neue Bedrohungen für Europa: Droht eine Rückkehr zu den alten Bedrohungen? ÖMZ 95/1, 11- 20. oldal;

Politikai radikalizmus: Anarchizmus, kapcsolatok és jobboldali környezetvédelmi radikalizmus. ÖMZ 94/3. 243-252. oldal;

Az USA légicsapásai libiai célpontok ellen: Katonai technológia/MILTECH 86/13. 46-55. oldal;

Umweltpolitik: Die Transformation des Umweltgedankens in politisches Handeln, Skriptum für den Lehrgang “Ökologie und Technik” der Universität Krems, 1993/1994, 139 oldal;

Das Welternährungsproblem als Kein künftiger Krisen: ÖMZ 93/4. 296-305. oldal;

Demográfiai robbanás a harmadik világban: A 21. század lehetséges konfliktusa. ÖMZ 98/5, 417-422. oldal;

Az Osztrák Köztársaság Légierője ÖMZ, 2005/2. 179-192. oldal;

Az Osztrák Köztársaság Légierője 1978-ig. Tausend Nadelstiche. Das österreichische Bundesheer in der Reform 1970-1978, Manfred Rauchensteiner, Josef Rausch, Wolfgang Etschmann (Hrsg.), 211-278, oldal. Band 3 der Serie Forschung zur Militärgeschichte, Styria Verlag, Graz, 1994;

Az 1917-es időforduló: Vor 75 Jahren traten die USA als bestimmende Macht in die Weltpolitik ein, I. rész: ÖMZ 92/6. 519-527. oldal, II. rész: ÖMZ 93/1. 33-40. oldal;

Pearl Harbor. 1941. december 7. Az összeomlás kezdete. I. rész: ÖMZ 92/2..134-144. oldal, II. rész ÖMZ 92/3, 242-250. oldal;

A stratégiai légiháború Európában és Ázsiában 1944/45: I. rész ÖMZ 85/2. 112-126. oldal, II. rész: ÖMZ 85/3. 203-211. oldal;

Az Oszkár-díj: 414-430. oldal;

Az erőszak az amerikai filmekben. 431-439. oldal, In: Europäisches Forum Alpbach 2003, Erhard Busek (Hrsg.), Kontinuitäten und Brüche, Bécs, 2004;

Az amerikai filmek történelme: a filmek, mint a propaganda eszközei: 342-373. oldal, In: Europäisches Forum Alpbach 2002, Erhard Busek (Hrsg.) Kommunikation und Netzwerke, Verlag Österreich, Wien, 2003;

Die Geschichte des amerikanischen Films: Von den Anfängen bis zum Beginn des Zweiten Weltkrieges: 334-362. oldal, In: Europäisches Forum Alpbach 2000, Erhard Busek (Hrsg.) Zukunft, Erwartungen, Entwurf, Ibero Verlag, European University Press, Bécs, 2001;

Filmzene és filmgyártás: 309-317. oldal, in: Europäisches Forum Alpbach 2001, Erhard Busek (Hrsg.) Europa – Vision und Wirklichkeit, Verlag Österreich, Bécs, 2002;

Marschflugkörper: Funktion und Möglichkeiten der Bekämpfung: ÖMZ 3/84, 213-223. oldal;

A szovjet légierő ipara. I. rész: ÖMZ 83/6. 519-528. oldal, II. rész ÖMZ 84/2, 137-145. oldal;

Az atomfegyverkezés az USA-ban 1945-től. I. rész: ÖMZ 82/6. 498-504. oldal, II. rész ÖMZ 83/1. 27-33. oldal;

Demokrácia és liberalizmus. Es ist ein Irrtum zu meinen, Demokratie und Liberalismus seien Synonyme, Liberal Aktuell, Heft Nr. 62, 20-55. oldal;

Demokrácia – Liberalizmus – Köztársaság. Ein Rundgang durch die Ideen-Geschichte der Alten und der Neuen Welt, I. rész: Genius 99/3., 187-193. oldal; II: rész: Genius 99/4., 250-258. oldal;

Politológia és katonai tudományok. ÖMZ 86/3. 205-213. oldal;

A jelen terrorizmusa: Egy másvalaki háborúja, egy . Eine Bestandsaufnahme: In: Karl Acham (Hg. Faktizitäten der Macht. Zeitdiagnosen 4., 49-78. oldal; Passagen Verlag, Bécs 2004;

Terrorismus: Weniger Sicherheit – Die Suche nach dem New World Order II: Tanulmány. IAS, Bécs, 94 oldal, 2002. március (erstellt für das BMI);

Luftaufklärung: I. rész ÖMZ 81/4. 282-290. oldal, II. rész: ÖMZ 81/5, 391-396. oldal;

Die Kostenschätzung der NATO-Erweiterung: Unter besonderer Berücksichtigung der Kosten eines NATO-Beitritts der Republik Österreich, IAS Studie 1, Bécs 1998/99, 49 oldal;

Sicherheit, Verteidigung, Neutralität: Das Beispiel Österreichs: in: Strategie für den Frieden. Beiträge zur Sicherheitspolitik, 273-296. oldal, Herausgegeben von Gerhard Hubatschek, Busse und Seewald, Herford, 1987;

Das österreichische Luftraumüberwachungssystem: Grundlagen – Rechtsnormen – politische und militärische Erfordernisse, Studie für das Präsidium des Bundeskanzleramtes, Bécs, 1985. július, 44 oldal;

Asymmetrischer Krieg. Die amerikanische Sicht: Asymmetric Warfare: Es gibt eine Tradition nicht-konventioneller Kriege, Theorien, Special Forces, aber Zweifel an einer erfolgreichen Abwehr asymmetrischer feindlicher Aktionen, 145-174. oldal, in: Josef Schröfel, Thomas Pankratz (Hrsg.): Asymmetrische Kriegführung Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 2004;

Die österreichische Sicherheitspolitik – neue Aufgaben für die militärische Landesverteidigung: 151-170. oldal. In: Alfred Payrleitner: Ist Österreich reformierbar? Molden Verlag, Bécs, 2001;

A Földközi-tenger vidéke és az Egyesült Államok érdekei: A következő évtized krízishelyszíne. In: Andrea K. Riemer, Yannis A. Stivachits (Edit.): Amerika Földközi-tengerre való előnyomulásának megértése. Aris Sicherheitspolitische Studien, Peter Lang, Frankfurt am Main, 2002;

Gut gegen Böse: Über Propheten, Propaganda und Potentiale, (Rüdiger Stix, Friedrich Korkisch, Georg Nogradi), Verlag Austria Medien Service, Graz, 2002;

Die Türkei im strategischen Kräftefeld zwischen dem Balkan und Zentralasien: In: Militärstrategisches Umfeld- und Konfliktbild – Synopse, 108-140. oldal, Schriftenreihe der Landesverteidigungsakademie, Wien, 95/4.;

Gedanken über die Sicherheit Europas in einer unsicheren Welt: In: Symposien, Tagungen, Konferenzen, Schriftenreihe der Landesverteidigungsakademie, Bécs, 93/4. 105-146. oldal;

Alpbach - Zusammenfassung des Politischen Gesprächs: 337-354. oldal, In: Europäisches Forum Alpbach 1999: Materie, Geist und Bewußtsein, Ibero Verlag, Bécs, 2000;

Risse in der Europäischen Gesellschaft – Herausforderungen für die Europäische Sicherheitspolitik: In: Europäisches Forum Alpbach 1998: 502-517. oldal, Die Zerrissene Gesellschaft, Ibero Verlag, Bécs, 1999;

Russland und eine umfassende europäische Sicherheitsordnung: 431-440. oldal, on Europäisches Forum Alpbach 1987: Wissen wozu? Erbe und Zukunft der Erziehung. Ibero Verlag, Bécs 1998;

Geopolitische Einschätzung und mögliche strategische Konsequenzen eines EU-Beitrittes der Türkei: (közösen Dr. Andrea Riemerrel), 47 oldal, Bécs, 2004. július

Intervenció: A humanitárius és katonai intervenció problémái: Nemzetközi CISS Milleniumi Konferencia. Salzburg, 51 oldal, Salzburg, 2004. július 7-8.;

Az Egyesült Államok érdeke Földközi-tenger térségében. A következő évtized krízishelyszíne. 47 oldal, ISA éves összejövétele, 2001. február, Chicago, Illinois;

Légiharcászat – és a jövő harcmezeje. Missziómenedzsment: 20. lap, 42 oldal, Salamon-sziget, MD, 1999. október 19-21.;

Vezérkari Instrukciós Tankönyvek: Légiháború. I. rész, Die Entwicklung der Luftkriegsstrategien, Die Entwicklung des Luftkrieges bis 1918 und die Umsetzung der Erfahrungen in Einsatzgrundsätze, 31 pages, Lernbehelf für Kurse an der Landesverteidigungsakademie, Bécs, 1996, 2. kiadás, 1997;

Légiháború. II. rész. Die Entstehung der Luftkriegsstrategien und der Luftkriegsdoktrinen in den USA, in Grossbritannien, dem Deutschen Reich, der Sowjetunion und Israel, 315 oldal, Lernbehelf für Kurse an der Landesverteidigungsakademie, Bécs, 1996, (2. kiadás 1997);

Légioperációk. Honvédelmi Minisztérium, Bécs, 2004;

Die Rolle von Paul Lazarsfeld im Zweiten Weltkrieg: Seine Tätigkeit für die amerikanische Regierung: Versuch einer Analyse an Hand von Materialien, Erstellt für Paul Neurath, Lazarsfeld Archive, Columbia University und Lazarsfeld Archiv, Universität Wien, zwecks Auffindung zwischen 1942 und 1945 verloren gegangener Schriften, 28 oldal, Bécs, 1996;

Sicherheitsberichte für die Bundesregierung: A szerző résztvett a biztonságpolitikai jelentés végső verziójának előkészítésében (közösen elkészítve a BKA, BMAA és BMLV által; a szerző írta az USA-ról és az USA-Oroszország közötti kapcsolatokról szóló fejezetet) Sicherheitsbericht, Kiadva Bécsben, 1991-ben (ebben a jelentésben);

Sicherheitspolitisches Umfeld und Streitkräfteentwicklung (II): Kiadva a Honvédelmi Akadémia Nyomdájában, Bécsben. 96/3., 1996, 97 oldal;

Diplomácia. Diplomáciai történelem. (I. kötet), Nemzetközi Egyetem, Bécs, 2003, 95 oldal;

Diplomáciai történelem 1914-2002: (II. kötet), Nemzetközi Egyetem, Bécs, 2003., 117 oldal;

Diplomácia és diplomatai folyamat: (III. kötet), Nemzetközi Egyetem, Bécs, 2003. 89 oldal;

A diplomatai tanulmányok alapjai: Nemzetközi Egyetem, Bécs, 2003., 2003, 108 oldal;

Ablak a változékonyságra. Európa biztonsági problémái növésben vannak, Stratégiai és Biztonsági Tanulmányok , 93/2. szám, 24- 29. oldal